

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

БРОЙ **2**
МАРТ
2007 г.

и н ф о р м а ц и о н е н б ю л е т и н

гр. София 1301
община Възраждане
ул. „Пиротска“ № 7, ет. 4
тел.: 02/ 980 77 32
тел. /факс: 02/ 980 82 58
Web: www.bcpea.org
e-mail: info@bcpea.org

В БРОЯ:

НОВИНИ ОТ КАМАРАТА

ЧСИ изпратиха 2006 година с Национална конференция в Пампорово

Проведе се първото годишно отчетно Общо събрание на КЧСИ

Камарата поде инициатива за провеждане на партньорски срещи с бизнеса и банките

Тества се информационната система на съдебното изпълнение в България

Холандия – добрият модел за съдебно изпълнение

Стратегически план на Камарата за периода 2007 - 2011 г.

ОБУЧЕНИЕ

ПРОФЕСИОНАЛНО

ПРЕДСТОЯЩО

Уважаеми колеги и приятели,

Имам удоволствието да представя на вашето внимание втория брой на редовния тримесечен бюлетин на Камарата на частните съдебни изпълнители (КЧСИ).

От самото си създаване КЧСИ провежда политика на прозрачност и откритост към своите членове и към обществеността. Това издание и интернет страницата

на организацията са практически израз на нашето желание да бъдем в непрекъсната връзка с нашите членове, представителите на юридическата общност и на широката общественост.

Съдейки по обратната информация, която получавахме от вас през изминалите няколко месеца, първият брой на бюлетина бе посрещнат с голям интерес. В този брой ще намерите информация за проведени от нас инициативи през изминалите три месеца, както и за текущи обучения и други планирани събития. Включили сме и много мнения и препоръки на наши партньори. В рубриката „Професионално“ сме отделили внимание на европейското изпълнително основание. Надяваме се, че темата ще бъде интересна за всички колеги юристи.

Ще продължим да разчитаме на вашето мнение и на идеите ви за включване на нови рубрики. Изданието е отворено и за ваши статии и коментари по професионални проблеми. Желая ви приятно четене!

Искрено Ваш,

Георги Дичев
Председател на Камарата

ЧСИ изпратиха 2006 година с Национална конференция в Пампорово

*Ани Василева,
ЧСИ - Лом, член на
Съвета на КЧСИ*

През ноември миналата година още 25 нови членове на Камарата бяха посрещнати с добре дошли в редиците на ЧСИ. С официална церемония, националният химн, клетва пред Съвета на Камарата и приветствие от председателя Георги Дичев бе открита националната конференция на Камарата на частните съдебни изпълнители в хотел „Мургавец“ в Пампорово.

Откриване на Националната конференция в Пампорово

Членовете на Камарата обсъдиха прилагането на наредбите и тарифата към Закона за частните съдебни изпълнители, а председателят и заместник председателят на Дисциплинарната комисия направиха преглед на дисциплинарните нарушения и дисциплинарното производство, съгласно разпоредбите в ЗЧСИ и опита до момента. След въпроси и обмяна на мнения участниците се обединиха около идеята за изграждане на ефективна система за надзор над професията и създаване на правила за контрол върху дейността на членовете. Подобни правила и процедури за отчетност вече бяха приети по отношение на ръководните органи на Камарата. (Повече за правилата, регулиращи поведението на ръководните органи в интервюто с Джон Бордърс на стр. 7).

Преди закриване на конференцията частните съдебни изпълнители обсъдиха двете престъпни посегателства срещу

Гласуване на Декларация срещу посегателствата срещу колеги

колегите си Недялка Ковачева от София и Татяна Кирилова от Плевен. Единодушно бе взето решение за излъчване на декларация в публичното пространство като израз на огромното възмущение на частните съдебни изпълнители. Надяваме се, че последващите разговори, които започнахме с МВР ще доведат до конкретни мерки за увеличаване на сигурността на всички колеги.

Проведе се първото годишно отчетно Общо събрание на КЧСИ

*Мариана Обретеннова,
ЧСИ - Пловдив, член на
Съвета на КЧСИ*

На 27.01.2007 г. се проведе първото годишно отчетно Общо събрание на Камарата на частните съдебни изпълнители. Домакин на събитието беше град Пловдив. Гости на събранието бяха г-н Бернар Меню и г-н Адриан Стойка, представители на Международния съюз на съдебните изпълнители, партньори и приятели, на които Камарата разчиташе през изминалата година.

Георги Дичев приема почетен знак от Международния съюз на съдебните изпълнители

На общото събрание бяха представени отчетите на Управителния съвет, Контролния съвет и Дисциплинарната комисия. Общото събрание прие годишния отчет за дейността на Камарата за 2006 г. и бюджет за 2007 г. Резултатите, цитирани в тези отчети, сами по себе си говорят за ефективността, професионализма и високия стандарт, наложен в професията: от април миналата година (стартират първите частни съдебни изпълнители) до декември 2006 г. са образувани изпълнителни дела за над 300 млн. лв., частните съдебни изпълнители са събрали 90 млн. лв. и са образували над 35 000 дела.

Както повечето събития, организирани от КЧСИ, годишното Общо събрание предизвиква интереса на медиите, които следят реформата от самото ѝ начало.

Камарата поде инициатива за провеждане на партньорски срещи с бизнеса и банките

*Златислава Михайлова,
консултант към Проекта за реформа в търгов-*

ското право на ААМР

През първото тримесечие на годината Камарата на частните съдебни изпълнители проведе две кръгли маси със свои основни партньори. Първата беше с представителите на бизнес организациите в България, а втората - с Асоциацията на търговските банки и нейните членове. На тези срещи беше обсъдено взаимодействието между частните съдебни изпълнители (ЧСИ) и бизнеса, съответно банките в страната.

Бизнес организациите изиграха решаваща роля в подкрепа на реформата на съдебното изпълнение в България, както като активни защитници на идеята за частно съдебно из-

пълнение при обсъждането на Закона, така и при приемането на разумен и икономически обоснован вариант на Тарифата за таксите на ЧСИ. Ето защо за професията е от изключително значение да чуе мнението на бизнеса за темповете на реформата и първите резултати от нея.

От ляво на дясно: Джийн Гибсън от Американската агенция за международно развитие (ААМР), Крис Томпсън от Проекта за реформа в търговското право на ААМР, Сабрие Салунджиева заместник министър на правосъдието и Георги Дичев, Председател на КЧСИ

Специален акцент на срещата беше и представянето на описанието на системата за контрол и надзор над ЧСИ. Като основен потребител на услугите на частните съдебни изпълнители, бизнесът иска да е сигурен, че средствата, които постъпват по специалните сметки на ЧСИ, са подложени на системен и превантивен финансов контрол.

Целта на Кръглата маса с представители на банковия сектор бе да се обсъди в дух на откритост ефективността на взаимодействието между банките и ЧСИ и да се поставят на дискусия актуални въпроси, касаещи прилагането на Тарифа за таксите, и налагането и вдигането на запрори. Банките са основен ползвател на услугите на ЧСИ, от една страна, а от друга ЧСИ са добър клиент за обслужващите ги банки. Отново беше констатирано удовлетворение от работата на ЧСИ и завидно добри резултати. Естествено, съществуват и неразрешени въпроси, които се дължат по-скоро на неустановена практика и технически пречки и за чието преодоляване Камарата и банките ще продължат съвместните си усилия.

И двете кръгли маси завършиха с решение за превръщането им в регулярни срещи, които да се провеждат минимум два пъти годишно и да установят "топла връзка" между партньори.

Тества се информационната система на съдебното изпълнение в България

*Станислав Георгиев,
ИТ Мениджър, Проект
за реформа в търгов-*

ското право на ААМР

Разработването на Информационна система на съдебното изпълнение стартира в началото на месец октомври 2006 г. Изпълнител на системата е фирмата „Рила Солюшънс“, спечелила проекта след проведения търг.

Основната задача на разработката е създаването на регистрираща система, в която, чрез Интернет, съдебните изпълнители ще поддържат посочените в Наредба № 4 изисквания за водене на служебния си архив. Едновременно с това тя ще се използва и за наблюдение и контрол на процесите в бранша с цел навременно откриване и неутрализиране на възникнали проблеми и негативни тенденции.

В момента проектът се намира на етап тестване, при който група съдебни изпълнители въвеждат видоизменени данни от действителни дела, за да симулират реално използване на системата и по този начин да открият начини за подобряването ѝ.

Дискусия по информационната система

Системата, която се тества в момента, няма да автоматизира напълно работата на съдебните изпълнители, но ще помогне за регистрирането на техните документи в съответствие с наредбата за служебния архив. Това ще се прави по начин, при който се избягва неколкратното въвеждане на едни и същи данни и това ще доведе до ускоряване на работата. Използвайки съхранени вече

данни, системата ще е в състояние да генерира по-важните документи. Не на последно място, осигурена е възможност за изготвяне на годишни отчети и генериране на различни статистики за извършените дейности.

Очаква се окончателната версия на системата да се инсталира в Министерство на правосъдието до средата на април т.г. За да подпомогне гладкия старт на системата, Камарата ще наеме специалист, който да отговаря на въпроси на потребителите, и ще стартира обучения за работа със системата за своите членове и техните служители.

Холандия – добрият модел за съдебно изпълнение

*Виктор Георгиев,
ЧСИ – Велико Търново*

За много хора със старта на първите частни съдебни изпълнители през април 2006 г., бе сложен успешен завършек на реформата в принудителното изпълнение в България. Истината обаче е, че с този старт бе поставено само добро начало на един труден и продължителен процес. Процес, чийто щастлив край зависи преди всичко от усилията и ентузиазма на самите частни съдебни изпълнители.

В изпълнение на целите, поставени от законодателя, и желанието на частните съдебни изпълнители да се утвърдят като гилдия от отговорни професионалисти, бе поставено начало на работата по Наръчник за дейността на частните съдебни изпълнители. От 5 до 11 февруари съвместна група на Министерство на правосъдието и Камарата на частните съдебни изпълнители посети Кралство Холандия, с финансовата и организационна подкрепа на ААМР.

Председателят на българската Камара Георги Дичев подарява сувенири на председателя на холандската асоциация г-н Франс ван де Меер

Част от групата пред сградата на Кралската холандска асоциация на съдебните изпълнители

Любезен домакин на посещението бе Кралската холандска асоциация на съдебните изпълнители. По време на престоя бяха проведени срещи с представители на асоциацията, Министерство на правосъдието, Бюрото за финансов надзор и бяха посетени кантори на частни съдебни изпълнители. Целта на посещението бе запознаване с близо 200-годишния опит на частното съдебно изпълнение в Холандия, с повече от 15-годишния опит в автоматизацията на управлението на процесите и надзора на дейността в канторите, както и анализ на практиките на съдебно изпълнение в Холандия.

И така, какво може да се каже за видяното? Посещението на трите офиса на съдебни изпълнители (най-малкият с 15 служители, най-големият с 250), бе повече от впечатляващо. Както самите холандци често повтаряха, всички процеси в канторите са качени на „информационна магистрала“. Тази „магистрала“ обхваща образуване на дела, документооборот, отчитане ефективността на персонала, достъп до информация по делата на страните, събиране на информация за длъжниците.

При срещата си с представителите на Бюрото за финансов надзор не останахме разочаровани. Както вече предусещахме след посещенията в канторите на съдебните изпълнители, дори и в надзора (основно се обърна внимание на финансовия надзор), цари автоматизация на процесите и корпоративни принципи (капиталова адекватност на канторите, надзор по същите правила и от същият орган като целия финансов пазар, оценка на финансовия риск и специален надзор на рисковите играчи на пазара).

Полезна бе и срещата с представители на Министерство на правосъдието, на която установихме, че и в Холандия отношенията

на професионалната организация с държавните институции не винаги са гладки и безпроблемни, но разногласията се решават в дух на откритост, редовен диалог и търсене на конкретни решения.

В следващия брой очаквайте интервюта с нашите домакини в Холандия: Йос Уитдехаг, член на Борда на Кралската холандска асоциация на съдебните изпълнители и Антон Сноерен, представител на Бюрото за финансов надзор.

Стратегически план на Камарата за периода 2007 - 2011 г.

На 9 и 10 март, Съветът на Камарата, Председателят на Контролния съвет и Заместник-председателят на Дисциплинарната комисия се събраха на работна среща в Луковит, за да изготвят стратегическия план на организацията. За гладкото и ефективно протичане на работата беше поканен външен фасилитатор (водец) с опит в планирането и организационното консултиране. Представяме ви впечатленията на г-жа Симеонова, която беше една от основните причини първият вариант на стратегическия план на Камарата да стане факт.

“И аз бях там, и аз се впечатлих от Камарата... Аз съм фасилитаторът, тоест човекът, който отиде с кошница, постлана с цялостен структуриран процес и пълна с умения и техники, които помагат на организацията да постигане целта си, в нашия случай – 5 годишен план за развитието на Камарата. Досега не съм имала клиенти, които за ден и половина да преминават през целия процес на Стратегическо планиране. Обикновено са им нужни от два до три дни. За мен това съкращаване на времето не е толкова добро, защото така ми намаляват консултантските дни, но... какво да направя като имам такива способни клиенти! Последното не беше шега. Не смятам, разбира се, че бързината на работа е сигурен белег за успех. Просто искам да споделя моето обяснение за нея:

Среща за стратегическо планиране

напълно присъстващо и сериозно ръководство, силно мотивирани и квалифицирани участници, висока енергия и чувство за хумор.

Когато завършихме работата по Стратегическия план и пред нас стояха всичките му елементи: Визия, Бариери, Направления и План за действие, се почувствах напълно удовлетворена, но и малко ме хвана яд. Ще ви кажа защо. Моята професия, фасилитатор, също е нова за България, както и тази на Частния съдебен изпълнител. За разлика от вас, обаче, ние си нямаме такава професионална организация като вашата. Помислих си, че сигурно това е една от причините все да трябва да обяснявам какво точно работя. Чувствам се обогатена от примера на Камарата като професионална организация и може един ден той да ме стимулира да участвам в създаването на нашата. Междувременно – ще чакам с нетърпение да излезе малката книжка със Стратегическия план, която Камарата подготвя в момента, защото се гордея с резултата, който постигнахме заедно в Луковит.

Благодаря ви за възможността да работя с вас!"

Деляна Симеонова, фасилитатор

ОБУЧЕНИЕ

Основни акценти в обучителната програма на КЧСИ

Мариана Иванова – Координатор обучения, КЧСИ

През ноември и декември 2006 г. с любезната подкрепа на ААМР, успешно протекоха пилотните обучения „Правна рамка на дейността на ЧСИ” и „Ефективно принудително изпълнение”.

Приятната обстановка, интересните теми, добрата организация и умел подбор на преподаватели с дългогодишна практика в различни сфери на правото, са в основата на успешното им провеждане. Нека отдадем необходимото и на аудиторията – интелигентна, активна, с безброй въпроси и предложения за подобряване и уеднаквяване на практиките по принудително съдебно изпълне-

ние. Внимание заслужава и фактът, че при повторното провеждане на курс „Ефективно принудително изпълнение” през месец февруари 2007 г., участие взеха и лица, извън системата на частното съдебно изпълнение – юрисконсулти в различни фирми и адвокати. Аплодисменти за успешното протичане на курса заслужават преподавателите Елена Петкова, Мариана Обретенова, Елица Христова и Диана Митева.

Преподавателският екип обсъжда протичането на курса „Ефективно принудително изпълнение”

Предстои провеждането на пилотен курс „Проблеми на особените залози”. Обучението засяга една сравнително нова за гражданското ни законодателство материя и е специално пригодно за нуждите на съдебните изпълнители. Любознателността на участниците ще бъде задоволена от компетентните отговори на г-жа Елена Петкова – бивш директор на Централен регистър на особените залози към Министерство на правосъдието, избрала понастоящем професията на частния съдебен изпълнител, г-жа Вера Иванова – съдия в Окръжен съд Пловдив и г-жа Диана Митева – съдия в Окръжен съд Варна.

Месец юни е посветен на „Практика на ЧСИ – проблеми и решения” – един курс, разработен от преки участници в законотворческия процес, свързан със създаване на частното съдебно изпълнение в България: адвокат Георги Събев и частните съдебни изпълнители Катилин Попов и Поля Руйчева. Предлагащото обучение е полезно не само за частните съдебни изпълнители и служители в канторите им, но също така и за всеки проявяващ интерес към цялостната организация на професията и основните проблеми, възникващи при упражняването ѝ. Курсът акцентира върху практическото приложение на Закона за частното съдебно изпълнение и доразвиващите го подзаконовите актове.

Огромно предизвикателство за нас е пилотният проект на курс „ЧСИ между длъжника и вискателя: техники за справяне с проблемни ситуации“.

Пред аудиторията ще бъдат представени съвременните стратегии и техники за справяне с проблемни ситуации в ежедневната работа на частните съдебни изпълнители с длъжници и вискатели и безспорно, участието в курса ще допринесе за изграждане и доусъвършенстване на собствен поведенчески стил.

Учебните модули са разработени от опитни медиатори – Галина Николова, Дорина Христова и Севдалина Александрова. Предвижда се обучението да стартира през месец май 2007 година.

ДРУГИТЕ ЗА НАС

Интервю с Джон Бордърс, организационен консултант

Г-н Бордърс, вече повече от година вие работите активно с Камарата на частните съдебни изпълнители.

Каква точно е вашата роля?

Аз бях поканен от Проекта за реформа в търговското право на ААМР като експерт в развитието на професионални асоциации. Организационният консултант помага на организациите по широк спектър от въпроси, касаещи тяхното ръководство, управление, планиране и функциониране. Основната му цел е да подпомогне изграждането на една по-продуктивна и ефективна организация, която да работи в интерес на своите клиенти (в случая, тук под клиенти имам предвид членовете на Камарата). Работата ми често крие много предизвикателства, но динамиката и я превръща в доста интересно занимание.

Имате обширен опит в консултирането на организации. Кое беше най-сериозното предизвикателство, с което сте се сблъскали досега?

Може би най-голямото ми предизвикателство досега беше работата ми в една малка и наскоро основана организация, където задачата ми беше да разреши натрупаните проблеми в управлението. Намираще се в далечна северна провинция на Тайланд. Ръководителите нямаха много опит, бяха възникнали редица проблеми, а и

ситуацията беше допълнително затруднена от натиска, оказван от корумпирани местни политически групи. Очевидно този случай изискваше сериозна намеса от моя страна. В тайландската култура, обаче, традиционно се избягва откритият конфликт. Като човек, възпитан в духа на западната култура, за мен беше огромно предизвикателство да попадна в тази обременена с проблеми среда и то в рамките на една толкова чувствителна култура. За щастие, работата ми там приключи успешно, но имаше моменти, в които почти бях загубил надежда, че това ще стане. Но това беше добър урок за мен. Научи ме, че за да бъдеш ефективен в работата си, трябва да уважаваш културната среда, в която работиш и трябва да положиш усилия да опознаеш тази култура.

Камарата на частните съдебни изпълнители също е млада организация. Какво според Вас трябва да се направи, за да може тя да се укрепи и да се превърне в силна и уважавана членска организация?

Организация като Камарата може да бъде толкова силна, колкото силен и отговорен е ангажиментът, поет към нея от членовете и от ръководството. Без тяхното участие и подкрепа организацията не може да функционира успешно. Ако ръководителите не се справят добре със задълженията си, членовете на Камарата трябва да изберат хора, които да работят в техен интерес. От друга страна без активното участие на членовете Камарата не може да бъде успешна.

Аз работя с Камарата вече повече от година и смятам, че ръководството се справя отлично, а самата организация е израстнала много. Предстои още много работа, но аз съм уверен, че в дългосрочен план Камарата ще се развива успешно.

Наскоро Камарата прие Системата за вътрешен надзор, контрол и етика и в момента разработва процедури за прилагането на тази система. Защо е необходимо въвеждането на такава система?

Вътрешните правила, които осигуряват правилния надзор, контрол и етично поведение, са от изключително значение. Ако тези правила не се приложат, Камарата се излага на риск от възникването на етични проблеми, корупционни практики и загуба на общественото доверие. Външните правила за контрол не са достатъчни – наложително е да има вътрешни правила, които да защитават Камарата от лоши ръководни практики и неетично поведение. Всички професионал-

ни организации в Европа са разработили своите вътрешни правила и ние бихме искали да приложим подобни правила в България.

Системата за вътрешен надзор, контрол и етика се състои от пет основни компонента: Кодекс за етично поведение на членовете на ръководните органи, Процедури за конфликт на интереси и разкриване на информация, Правила за организационната отчетност, Правила на Камарата за алармиране и Правила и процедури за получаване на финансова помощ. *(Пълните текстове на тези документи можете да намерите на Интернет страницата на Камарата)* Прилагани заедно, тези правила са много полезни за Камарата в позицията ѝ на млада организация. Познавам организации, които нямат развита система за вътрешен надзор – те обикновено се сблъскват с много проблеми в работата си. Разказвам всичко това не за да плаша хората и не твърдя, че това ще се случи с Камарата. Просто искам членовете и ръководството на Камарата да са наясно на какъв голям риск се излагат, ако пренебрегнат значимостта на Системата за вътрешен надзор, контрол и етика.

ПРОФЕСИОНАЛНО

Европейско изпълнително основание

Деляна Гичева

Авторката е завършила право в СУ „Св. Климент Охридски“ и магистратура по европейски науки в College d'Europe (Варшава). Понастоящем е докторант към СУ специалност „Европеистика“. Работи към Съвета на Европейския съюз, Брюксел.

Регламент 805/2004 за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания

I. Нормативна уредба

1. Исторически преглед

С присъединяването на България към Европейския съюз се поставя въпросът за възможността и реда за изпълнение на съдебни решения, постановени от български съд, на територията на някоя от държавите-членки на ЕС, както и

за случаите на изпълнение на чуждестранни решения от български органи. Понастоящем тези въпроси са уредени основно от два регламента на Съвета на ЕС – Регламент 805/2004 за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания, който е предмет на настоящата статия, и Регламент 44/2001 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

Възможността за бързо изпълнение на съдебните решения на територията и от органите на друга държава-членка, е без съмнение един от многото фактори, способстващи за изграждането на Общия пазар. Ето защо още преди приемането на тези регламенти, държавите-членки правят стъпки към уреждането на тази материя - чрез сключването на международен договор. Така, на 27 септември 1968 г. държавите-членки на Европейската икономическа общност подписват Брюкселската конвенция относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право. С Конвенцията се предвижда опростена процедура за признаване и изпълнение на чуждестранни съдебни решения, както и на задължения, установени с публични^[1] документи и спогодби. Съгласно чл. 31 от конвенцията, решение, постановено в една договаряща държава и подлежащо на изпълнение в нея, се изпълнява във всяка друга договаряща държава, когато бъде обявено за подлежащо на изпълнение там по молба на всяко заинтересовано лице.

Конвенцията е заменена с Регламент 44/2001 от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Съгласно чл. 68, регламентът заменя Конвенцията в отношенията между всички държави-членки с изключение на Дания, както и на тези територии, които попадат в приложното поле на Конвенцията, но по отношение на които Регламентът не се прилага по силата на разпоредбата на чл. 299 от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО)^[2]. Въпреки че изискването за признаване на чуждестранно съдебно решение се запазва и в регламента, процедурата за екзекватура е опростена значително.

Още преди приемането на Регламент 44/2001, в заключителния акт на срещата на Европейския съвет в Тампере, проведена на 15 и 16 октомври 1999 г., изрично се посочва необходимостта да се премахне процедурата за екзекватура и чуждестранните съдебни решения, спогодби и публични документи

да имат изпълнителна сила във всяка една държава-членка. Една от стъпките в тази насока е приемането на Регламент 805/2004, въвеждащ института на европейското изпълнително основание за безспорни вземания.

Следва да се има предвид, че регламентът не съдържа изрично задължение за държавите-членки да приведат вътрешното си законодателство в съответствие с неговите разпоредби. От това, обаче, е обусловена възможността за прилагане на уредената в него опростена процедура, заменяща процедурата по признаване на съдебни решения, предвидена в Регламент 44/2001. Ето защо редица държави вече са предприели необходимите мерки по привеждане на правната уредба в съответствие с изискванията на Регламента. Някои от тях са предпочели да изменят приложимите процесуални закони (Германия, Франция, Испания), в други са издадени специални инструкции по тълкуването и приложението му (Белгия, Люксембург).

Аналогично, един кредитор не е задължен да използва процедурата по издаване на европейско изпълнително основание и запазва правото си да търси признаване на съдебното решение по реда на Регламент 44/2001. Въпреки това, ако условията за издаване на европейско изпълнително основание са налице, за кредиторите е естествено да изберат тази облекчена процедура, при която няма необходимост да се предприемат допълнителни действия с цел признаване на чуждестранно съдебно решение. Използването на европейско изпълнително основание гарантира по-бързо изпълнение и намаляване на разходите за такси.

2. Приложно поле на Регламент 805/2004

2.1. На първо място приложението на регламента е ограничено във времето. Той се прилага единствено по отношение на вземания, установени със съдебно решение, респ. с публичен документ или съдебна спогодба след влизането му в сила на 21 януари 2005 г.

2.2. На следващо място, нормите на регламента се прилагат по отношение на актове в областта на гражданското и търговското право. Подобно на Регламент 44/2001, обаче, и в Регламент 805/2004 са изброени изчерпателно случаите, в които разпоредбите му не намират приложение. По-конкретно европейско изпълнително основание не могат да бъдат решения относно:

- гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица, имуществени права, породени от

брачни правоотношения, завещания и наследяване;

- актове, постановени в производство по несъстоятелност или установяващи задължения от областта на осигурителното право, както и

- арбитражни решения (чл. 2 § 2 от регламента).

Освен това по силата на чл. 65 ДЕО, въз основа на който е приет регламентът, от приложното поле на регламента са изключени и решения, установяващи данъчни, административни или митнически задължения.

2.3. Приложението на регламента е ограничено и единствено до изпълнението на безспорни парични задължения, които са едновременно изискуеми и чийто размер е посочен в съответния акт, който може да бъде решение, съдебна спогодба или официален документ.

3. Понятие за безспорно парично вземане (БПВ)

Някои разяснения са необходими във връзка с понятието „безспорно парично вземане“. Неговото съдържание е различно от това, наложило се в българското право, което приема например за безспорни онези задължения, които са установени с влязло в сила съдебно решение. Регламентът не поставя подобни изисквания, но предвижда, че издаването на удостоверение за наличие на такова задължение е възможно, единствено ако длъжникът не оспорва вземането, т.е. става въпрос по-скоро за „неоспорени“ вземания. За да изясни това понятие, регламентът посочва условията, които трябва да бъдат налице, като в някои случаи препраща и към гражданския процес на съответната държава-членка.

3.1. На първо място, се приема, че едно вземане е безспорно при наличие на изрично признание от страна на длъжника, което може да бъде обективизирано в съдебно решение, публичен документ или спогодба, одобрена от компетентния съд или сключена в хода на съдебен процес.

3.2. На изричното признание се приравнява и мълчаливото признание на вземането, което е налице в случаите на липса на оспорването му в хода на делото, като за да се прецени дали има липса на оспорване, се прилагат нормите на вътрешното право. Тук следва да се отбележи, че оспорването на част от иска не изключва възможността за получаване на годно европейско изпълнително основание, доколкото регламентът изрично предвижда възможността за прилагане на неговите разпоредби само по отноше-

ние на онази част от вземането, която е удостоверена по предвидения ред (чл. 8)

3.3. На последно място, безспорно е и вземането в случаите на неявяване на длъжника или на негов представител в хода на съдебното производство, като това правило е важно и при наличие на първоначално оспорване на вземането (например в рамките на изпълнително производство, започнало въз основа на извънсъдебно изпълнително основание).

На практика това е специална хипотеза на мълчаливо признание на задължението, като регламентът отново препраща към нормите на вътрешното право, когато е необходимо да се реши дали неявяването на длъжника може да се приравни на признание на иска. По настоящем е трудно да се обоснове приложението на тази последна хипотеза в българското право. Българският граждански процес не познава този правен институт, доколкото дори при неявяване, респ. липса на оспорване на задължението от страна на ответника, върху ищеца лежи тежестта за доказване и той следва да ангажира доказателства в подкрепа на изложените в иска твърденията, признанието може да бъде единствено изрично, като дори и в тези случаи съдът го преценява с оглед останалите доказателства по делото (чл. 127 ГПК).

II. Удостоверение за европейско изпълнително основание.

1. Ред за издаване

Наличието на БПВ се удостоверява от с т. нар. „удостоверение за европейско изпълнително основание“, който посочва, че съответното решение, спогодба или публичен документ има силата на европейско изпълнително основание. В регламента фигурират като приложения формуляри на молба за издаване на такова удостоверение, както и на самото удостоверение.

Това удостоверение може да бъде издадено от съда, постановил решението, или от друг орган, определен от държавата-членка. Така например във Франция (чл. 509-1 от френския Граждански процесуален кодекс) компетентни по издаване на подобни удостоверения са административните секретари на съответния съд. Интересно е, че държавите-членки уреждат по различен начин въпросът за възможността за обжалване на евентуален отказ от издаване на

удостоверение. Така например обжалване възможно във Франция (чл. 509-7), но не и в Белгия.

Когато става въпрос за задължение, установен с публичен документ, повечето държави-членки представят компетентността по издаване на тези удостоверения на нотариусите, като в някои държави (Франция) компетентността е предоставена на председателя на Нотариалната камара.

Наличието на подобно удостоверение освобождава кредитора от задължението да започне процедура по признаване на чуждестранното съдебно решение в държавата-членка, в която иска да бъде осъществено неговото изпълнение. Органите, осигуряващи изпълнение на вземанията в тази държава, следва да предприемат действия по изпълнението, както и ако им беше представено изпълнителен титул, издаден в съответствие с правилата на вътрешното право.

2. Условия за издаване на удостоверение за европейско изпълнително основание

Преди издаването на удостоверението, компетентният орган следва служебно да провери наличието на определени условия.

2.1. Общи условия

На първо място, решението следва да се ползва с изпълнителна сила в държавата, от чиито съдилища е постановено (държава по произход). В случай, че изпълнителната сила на решението е ограничена, това обстоятелство трябва да бъде отразено в издаденото удостоверение.

На второ място, следва да бъде проверено дали са спазени правилата за компетентност по отношение на спорове от областта на застрахователното право, предвидени в чл. 8 и сл. на Регламент 44/2001.

На последно място, в случаите на задължение, произтичащо от потребителски договор, което не е изрично признато от потребителя, решението, установяващо задължението, следва да бъде постановено от съд на държавата по местожителство на задълженото лице. Става въпрос за още една хипотеза на специална подведомственост, уредена в чл. 15 и сл. на Регламент 44/2001.

2.2. Специални условия

Специалните условия са свързани със зачитане на правото на защита на длъжника. Във връзка с това регламентът предвижда определени правила, т.нар. „минимални изисквания“, за чието спазване следи органът, компетентен да издава европейски изпълнителни основания.

Тези норми намират приложение единствено в случаите, когато длъжникът не е

оспорил вземането или не се е явил при разглеждането на делото. Те не се прилагат, ако има изрично признание на задължението. Условно правилата могат да бъдат отделени в две основни групи.

2.2.1. Задължения за уведомяване на длъжника за започналата процедура

Регламентът установява редица изисквания в тази насока. Така европейското изпълнително основание не може да бъде издадено без да е установено, че длъжникът е получил препис или поне е бил уведомен за подаване на искова молба. Чл. 13 от регламента касае хипотезите, при които се приема, че ответникът е получил препис от молбата и това обстоятелство е установено с неговия подпис или с подписа на длъжностно лице, извършило действието. Това изискване е спазено и когато, в открито заседание, е бил уведомен за датата на следващото заседание и не се е явил.

Регламентът предвижда и възможност преписът от искова молба да не бъде връчен лично на ответника, а на трети лица. Способите за призоваване в подобни случаи са уредени с чл. 14 от регламента. Те включват например връчването на призовката на лица, живеещи на същия адрес, както и на служители на ответника, оставяне на копие от съобщението в пощенската кутия на ответника, както и в определени случаи, призоваване по пощата или по електронен път. Тези способности за призоваване могат да бъдат използвани, само ако адресът на ответника е известен. При съмнения, че посоченият от ищеца адрес не е точен, е наложително преписът да бъде връчен лично на ответната страна.

Освен това, когато ответникът не е уведомен лично, законодателството на държавата-членка следва да предвижда възможност за отмяна на постановеното решение и ново разглеждане на делото (чл. 19 от регламента).

2.2.2. Задължения за уведомяване за правото за защита

Не е достатъчно длъжникът да е получил препис от исковата молба или да е уведомен по друг начин за наличието на висящо производство относно вземането. Необходимо е също така той да е запознат с действията, които може да предприеме и със сроковете, предвидени за тяхното осъществяване.

Длъжникът следва да бъде уведомен и за евентуалните последици от своето неявяване, респективно от неупражняване на правото си да оспори иска, като задължително трябва да бъде информиран за възмож-

ността да бъде издадено европейско изпълнително основание за задължението, както и да бъде осъден да заплати разноските за производството.

2.3. Последици от неспазване на „минималните изисквания“

В случай че при разглеждане на делото не са били спазени посочените по-горе изисквания, европейско изпълнително основание не може да бъде издадено. Предвидено е едно единствено изключение от това правило, а именно в хипотезата, при която длъжникът е бил уведомен за решението съгласно реда, предвиден с чл. 13 и 14 от регламента, бил е информиран за правото си на обжалване и въпреки това не се е възползвал от това си право (чл. 17).

3. Задължения на органите в държавата по събиране на вземането

Правилото е, че компетентните органи на държавата-членка, в която се търси изпълнение, не могат да проверяват валидността на чуждестранното съдебно решение, нито да следят за спазване на нормите относно правата на длъжника, изброени по-горе. Тези действия са от изключителната компетентност на органите на държавата по произход.

Регламентът предвижда едно изключение от това правило. Изпълнение може да бъде отказано, ако между същите страни и по отношение на същия предмет на спора е налице съдебно решение, ползващо се с изпълнително сила и постановено преди решението, чието изпълнение се търси. Наличието на подобно съдебно решение следва да не е било и да не е могло да бъде обсъдено от съдилищата, постановили решението, послужило за основа за издаването на европейско изпълнително основание. Подобна хипотеза е възможна, в случаите, когато решението е постановено по-късно, когато вътрешното производство се е развило без да бъде уведомена една от страните и т.н.

В тези случаи някои държави-членки изрично указват кой е съдът, компетентен да вземе решение (така например в Германия - чл. 1084 от немския процесуален кодекс).

4. Поправка и оттегляне на европейско изпълнително основание

Регламентът предвижда възможността за поправка на фактическа грешка^[3] в издаденото изпълнително основание, както и тази за неговата отмяна от органите на държавата по произход. Не е предвиден, обаче, ред за това и в подобни случаи намират приложение процесуалните правила на държавите-членки.

5. Изпълнение

Регламентът не предвижда специален ред за изпълнение на установените с европейско изпълнително основание задължения. Прилагат се съответните правила на вътрешното право на държавата-членка.

Следва да се има предвид, че редица държави поставят определени условия при изпълнението, по-конкретно свързани с езика, на който е съставено удостоверението. Така например във Франция се изисква то да бъде съставено или преведено на френски, английски, немски, италиански или испански. В Германия има изрично изискване удостоверението да бъде съставено или преведено на немски. Люксембург е посочил като езици немски и френски.

На последно място следва се отбележи, че регламентът предвижда и възможност за спиране на изпълнението, по-специално в случаите когато длъжникът е обжалвал решението, установяващо вземането, както и когато е подал молба за поправка, респ. оттегляне на издадено удостоверение (чл. 23 от Регламента). В тези хипотези компетентните органи на държавата по изпълнение могат за изискват предоставянето на обезпечение преди да пристъпят към изпълнение или да се ограничат до налагане само на обезпечителни мерки като заповест или възбрана.

^[1] В статията е използвана терминологията, залегнала в превода на Регламент 805/2004, чиято първа версия може да бъде намерена в базата данни за законодателство на Европейския съюз – EUR-Lex. Публичен документ е превод на френския израз «acte authentique» и английския «authentic instrument». Същите термини се използват и в Брюкселската конвенция. Имат се предвид изявления от нарочно определени от съответната държава органи, удостоверяващи с обвързваща сила определени обстоятелства. В системата на българското право такъв характер имат нотариалните документи.

^[2] Става въпрос за изрично посочени територии, като например някои от френските задморски територии, остров Ман и т.н.

^[3] В цитирания по-горе превод на регламента се говори за „материална грешка“

ПРЕДСТОЯЩО

През месец април 2007 г.

- § Предстои да бъде завършен Стратегическият план на Камарата и да бъде изготвен Оперативен план за периода април 2007 – април 2008 година.
- § Старт на информационната система на съдебното изпълнение
- § Обучения за членовете и техните служители за работа с информационната система
- § Регионална среща в Русе и среща между български и румънски съдебни изпълнители
- § Начало на работата по съставяне на Наръчник на частния съдебен изпълнител

През месец май 2007 г.

- § Работна конференция/дискусионен форум за окръжни съдии.
- § Стартиране на обучителен курс „ЧСИ между длъжника и вискателя: техники за справяне с трудни ситуации“
- § Събиране и обработка на съдебни практики
- § Участие на КЧСИ в заседание на Постоянния съвет на Международния съюз на съдебните изпълнители в Букурещ.

**Тук може да поместите своята
реклама / съобщение**

Този материал е изготвен благодарение на подкрепата на Американската агенция за международно развитие. Изразените в него мнения са на авторите му и не отразяват непременно възгледите на Американската агенция за международно развитие, нито на правителството на Съединените американски щати.